

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2018 г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество

(обн., ДВ, бр. 44 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 83 от 2019 г.)

§ 1. В чл. 9, ал. 3, т. 2 след думите „Република България“ се поставя запетая и се добавя „както и в случаите на чл. 7, ал. 1, т. 3, когато има риск от прилагането на чл. 136 от Регламент (ЕС) № 1303/2013“.

§ 2. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 8:

„(8) Лимитите по ал. 3 за средствата, предоставени съгласно Регламент (ЕС) 2020/2221 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 по отношение на допълнителните средства и уредбата за изпълнение с цел оказване на помощ за улесняване на преодоляването на последиците от кризата в контекста на пандемията от COVID-19 и социалните последици от нея и за подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU)(ОВ, L 437 от 20 декември 2020 г.), не могат да служат за плащане и погасяване на предоставено авансово финансиране по реда на чл. 17, ал. 4 от Закона за публичните финанси по приоритетни оси на дадена оперативна програма, които не се финансират от инструмента.“

2. Досегашната ал. 8 става ал. 9.

§ 3. В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) В рамките на счетоводната година управляващият орган предоставя през месеците февруари, април, септември, ноември и при възможност през декември на сертифициращия орган чрез ИСУН междинни доклади по сертификация и декларации за допустимите разходи с включени разходи в съответствие с чл. 65, ал. 2 от ЗУСЕСИФ (приложение № 3).“

2. В ал. 5 след абривиатурата „ИСУН“ се добавя „към всеки междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи“.

3. В ал. 7 накрая се поставя запетая и се добавя „с изключение на разходите, включени във финален междинен доклад по сертификация.“

§ 4. Създават се членове 26а – 26г:

„Чл. 26а. (1) Управляващият орган може да включи най-късно във финален междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи за последната счетоводна година платени разходи за неактивни проекти, ако са налице едновременно следните условия:

1. общата стойност на проекта надвишава левовата равностойност на 2 милиона евро съгласно месечния счетоводен обменен курс на Европейската комисия валиден за месеца, в който е направено последното изменение на акта по чл. 2, ал. 1;

2. общият размер на сертифицираните пред Европейската комисия разходи за неактивни проекти по програмата не надвишава 10 % от общия размер на допустимите разходи, определени за програмата.

(2) Неактивните проекти се финансират от оперативната програма до 31 декември 2023 г.

(3) Управляващият орган може да включи най-късно във финален междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи за последната счетоводна година платени разходи от първи етап на проекти, които ще се изпълняват поетапно в рамките на два последователни програмни периода, ако са налице едновременно следните условия:

1. проектът не е бил финансиран в рамките на програмен период 2007-2013 г.;

2. общите разходи за двата етапа на проекта надвишават левовата равностойност на 5 милиона евро съгласно месечния счетоводен обменен курс на Европейската комисия валиден за месеца, в който е направено последното изменение на акта по чл. 2, ал. 1;

3. проектът има два етапа, които могат да бъдат разграничени от финансова гледна точка;

4. налице е одитна следа за разходите, за да се гарантира, че едни и същи разходи не са декларирани два пъти пред Европейската комисия;

5. вторият етап на проекта е допустим за съфинансиране в рамките на програмния период 2021-2027 г. и е в съответствие с всички приложими правила на програмния период 2021- 2027 г.;

6. в окончателния доклад за изпълнението, представен съгласно член 141 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, е поет ангажимент вторият и окончателен етап на проекта да бъде завършен през програмен период 2021-2027 г.

Чл. 26б. Управляващият орган, след края на последната счетоводна година, информира сертифициращия орган за резултатите от приключилите национални разследвания, съдебни производства и административни обжалвания със суспензивно действие по проекти и операции за финансови инструменти, по които има включвани разходи в заявления за плащане към Европейската комисия, в срок от 5 работни дни след приключването им.

Чл. 26в. Управляващият орган предприема действия за своевременно приключване на проверките, свързани с разходи, намалени от годишен счетоводен отчет съгласно чл. 137, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, с цел включване на законосъобразните и редовни разходи най-късно във финалния междинен доклад по сертификация за последната счетоводна година.

Чл.26г. (1) Управляващият орган декларира разходи, с които се надвишава бюджета на приоритетната ос в междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи в последната счетоводна година, като тези разходи се ползват за заместване на декларирани разходи по съответната приоритетната ос, за сметка на които са възникнали вземания по чл. 35, ал. 1, както и за прилагане на чл. 130, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

(2) Управляващият орган може да декларира разходи, с които се надвишава бюджета на приоритетната ос в междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи в счетоводна година, различна от последната, когато тези разходи се ползват за заместване на декларирани разходи по съответната приоритетната ос, за сметка на които са възникнали

вземания по чл. 35, ал. 1 за същата счетоводна година и/или се ползват за изменение на финансовия план на програмата. Декларираните разходи, с които се надвишава бюджетът на приоритетната ос по програмата, не могат да се прехвърлят в следваща счетоводна година.“

§ 5. В чл. 27 се правят следните изменения:

1. В т. 1 думата „документална“ се заличава.
2. Точка 2 се отменя.

§ 6. В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думите „Закона за електронното управление“ се поставя запетая и се добавя „Закона за киберсигурност“, а думите „Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност, приета с ПМС № 279 от 2008 г.“ се заменят с „Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност, приета с Постановление № 186 на Министерския съвет от 2019 г.(обн., ДВ, бр. 59 от 2019 г.; изм., бр. 36 от 2022 г.)“.

2. В ал. 4 след думите „Закона за електронното управление“ се поставя запетая и се добавя „Закона за киберсигурност“, а думите „Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност“ се заменят с „Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност“.

§ 7. В чл. 37, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Основният текст се изменя така:

„ (1) Управляващият орган въвежда информация за определените индивидуални финансови корекции и за недължимо платената или надплатена, както и неправомерно получената или неправомерно усвоена сума по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, в ИСУН в срок до 3 работни дни и в счетоводната система в срок до 5 работни дни: “

2. Създава се нова т. 2:

„2. след влизане в сила на акта по чл. 35, ал. 3;“.

3. Досегашната т. 2 става т. 3 и в нея след думите „по т. 1“ се добавя „и т. 2.“

§ 8. Чл. 39 се изменя така:

„Чл. 39. (1) Управляващият орган намалява като оттеглени от първия следващ доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи вземанията по чл. 35, ал. 1 за разходи, включени в заявление за плащане към Европейската комисия през счетоводната година, които все още не са сертифицирани с годишния счетоводен отчет, включително и относимия към тях собствен принос. За декларираните и оттеглени през текущата счетоводна година разходи не се приспадат лихви.

(2) Вземанията за разходи по ал. 1 през последната счетоводна година се намаляват чрез оттегляне при влязъл в сила акт за установяването им, с изключение на вземанията, подлежащи на принудително събиране от Национална агенция за приходите, които се намаляват чрез оттегляне след възстановяването им.

(3) Управляващият орган намалява възстановените вземания по чл. 35, ал. 1 заедно с лихва за забава, включително и относимия към тях собствен принос, от първия следващ доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи, когато са свързани с разходи, сертифицирани с годишен счетоводен отчет.

(4) Управляващият орган намалява от финалния междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи за последната счетоводна година невъзстановени вземания, включително и относимия към тях собствен принос, за разходи, сертифицирани с годишен счетоводен отчет, които не са обжалвани или за които процедурата по обжалване на акта е приключила, с изключение на случаите, които подлежат на принудително събиране от Национална агенция за приходите или са в обхвата на Делегиран регламент (ЕС) 2016/568 на Комисията от 29 януари 2016 г. за допълване на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на условията и процедурите за определяне дали неподлежащите на събиране суми следва да бъдат възстановени от държавите членки по линия на Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 97 от 13.04.2016 г.).

(5) Управляващият орган намалява отчетените вземания по чл. 36 от първия следващ доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи, когато са свързани с разходи, които са включени в заявление за плащане, подадено към Европейската комисия.

(6) В случай че първият следващ доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи се изготвя след края на текущата счетоводна година, намаленията по ал. 1 и 5, а за последната счетоводна година и по ал. 2 и 3, се извършват от сертифициращия орган при изготвяне на отчета по чл. 49, ал. 1, т. 1.

(7) Намаленията по ал. 4 се извършват от сертифициращия орган при изготвяне на отчета по чл. 49, ал. 1, т. 1 в случай, че процедурата по обжалване на акта, с който са установени вземанията по чл. 35, ал. 1, е приключена след подаване на финалния междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи за последната счетоводна година.

(8) Намаленията по ал. 1 - 3 и ал. 5 и 6 могат да бъдат повторно включвани в доклад по сертификация в случаите, в които е налице решение, издадено от съда, или намаление, извършено съгласно чл. 137, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, с изключение на случаите, в които решението на съда е издадено след изпращане на Европейската комисия на финалното заявление за междинно плащане за последната счетоводна година.“

§ 9. В чл. 43, ал. 1, т. 2 думите „чл. 35, ал. 1, т. 2“ се заменят с „чл. 35, ал. 3“.

§ 10. В чл. 49 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създават се ал. 2 и ал. 3:

„(2) Управляващият орган при приключването на последната счетоводна година освен документите по ал. 1 изготвя и окончателен доклад за изпълнението на програмата съгласно чл. 141 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, който се изпраща по електронен път на органите по чл. 48, ал. 2 по реда и в сроковете съгласно приложение № 16а.

(3) Управляващият орган прилага към окончателния доклад за изпълнението по ал. 2:

1. списък на проекти, които ще се изпълняват поетапно в рамките на два последователни програмни периода, съгласно приложение № 16б;

2. списък на неактивните проекти съгласно приложение № 16в;

3. списък на проекти и операции за финансови инструменти, засегнати от текущи национални разследвания, спрени поради съдебно производство или административно обжалване със суспензивно действие, съгласно приложение № 16г.“

§ 11. В чл. 50 думите „чл. 49, т. 1“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 1“.

§ 12. В чл. 51 се правят следните изменения:

1. В основния текст думите „чл. 49, т. 1“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 1“.
2. В т. 1 думите „чл. 39, ал. 1 и 3“ се заменят с „чл. 39, ал. 1, 2 и 5“.
3. В т. 2 думите „чл. 39, ал. 2“ се заменят с „чл. 39, ал. 3 и 4“.

§ 13. В чл. 52 се създава изречение второ: „Информацията се представя и след изпращане на документите за приключване на последната счетоводна година в срок до 5 работни дни след установяване на невъзстановима сума.“

§ 14. В чл. 53 думите „чл. 49, т. 1“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 1“.

§ 15. В чл. 55 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „чл. 39, ал. 4“ се заменят с „чл. 39, ал. 6“.
2. В ал. 2 думите „чл. 49, т. 1“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 1“.

§ 16. В чл. 56 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „чл. 49, т. 3“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 3“.
2. В ал. 2 думите „чл. 49, т. 3“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 3“, а думите „чл. 49, т. 1“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 1“.

§ 17. В чл. 57 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „приложение № 16“ се добавя „и № 16а.“
2. В ал. 3 думите „чл. 49, т. 1 – 3“ се заменят с „чл. 49, ал. 1, т. 1 - 3“.

§ 18. В чл. 84, ал. 4 накрая се поставя запетая и се добавя „с изключение на разходите, включени във финален междинен доклад по сертификация.“

§ 19. Създават се членове 86а – 86г:

„Чл. 86а. (1) Управляващият орган може да включи най-късно във финален междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи за последната счетоводна година платени разходи за неактивни проекти, ако са налице едновременно следните условия:

1. общата стойност на проекта надвишава 2 милиона евро;
2. общият размер на сертифицираните пред Европейската комисия разходи за неактивни проекти по програмата не надвишава 10 % от общия размер на допустимите разходи, определени за програмата.

(2) Неактивните проекти се финансират от програма за ТГС до 31 декември 2023 г.

(3) Управляващият орган може да включи най-късно във финален междинен доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи за последната счетоводна година платени разходи от първи етап на проекти, които ще се изпълняват поетапно в рамките на два последователни програмни периода, ако са налице едновременно следните условия:

1. проектът не е бил финансиран в рамките на програмен период 2007-2013 г.;
2. общите разходи за двата етапа на проекта надвишават 5 милиона евро;
3. проектът има два етапа, които могат да бъдат разграничени от финансова гледна точка;
4. налице е одитна следа за разходите, за да се гарантира, че едни и същи разходи не са декларирани два пъти пред Европейската комисия;
5. вторият етап на проекта е допустим за съфинансиране в рамките на програмния период 2021-2027 г. и е в съответствие с всички приложими правила на програмния период 2021-2027 г.;
6. вторият и окончателен етап на проекта следва да бъде завършен през програмен период 2021-2027 г.

Информацията в таблицата се попълва в евро
Таблицата се попълва за всеки конкретен ДСДР, като УО агрегира файловете към всички ДСДР с цел да е налична цялата информация за всеки договор
В случай, че в дадено ИП или ОП има извършени единични разходи (преки разходи) за целеви групи, за които няма извършени корекции в намаление, то информацията за тях може да бъде представена общо, като в колонка N0/дата се записва "Общо разходи за .../поисква се за какво са разходите?". В случай на извършена корекция в намаление по отделна разходна позиция за отделно лице информацията се въвежда на отделен ред, като се попълват всички релевантни колони. На отделен ред се посочват разходите за организация и управление
1 - попълва се номера на договора между УО и водещия бенефициент/бенефициента по ПО "Техническа помощ" от ИСУ. Номерът на договора с водещия бенефициент/бенефициента по ПО "Техническа помощ" следва да се изписва за всеки ред, като не се използва функцията "Merge". Номерът на един договор с водещия бенефициент/бенефициента по ПО "Техническа помощ" следва да се повтаря толкова пъти, колкото е броят на договорите с изпълнители/еднотипните разходи / разходи за организация и управление в него, по които има верифицирани разходи, корекции или възстановени суми, т.е. при ефект върху стойността на ДСДР, за който се попълва таблицата
2 - попълва се наименованието на водещия бенефициент/бенефициента по ПО "Техническа помощ"/партньор, който е извършил съответния разход. Наименованието се изписва за всеки ред, като не се използва функцията "Merge". Наименованието следва да се повтаря толкова пъти, колкото е броят на договорите с изпълнители/еднотипните разходи / разходи за организация и управление в него, по които има верифицирани разходи, извършени корекции или възстановени суми, т.е. при ефект върху стойността на ДСДР, за който се попълва таблицата
3 - попълва се информация за това каква националност е водещия бенефициент/бенефициента по ПО "Техническа помощ"/партньора във връзка с който се декларират разходите
4 - попълва се номера на ИП от ИСУ. ИП следва да се изписва за всеки ред, като не се използва функцията "Merge". Номерът на едно ИП следва да се повтаря толкова пъти, колкото е броят на договорите с изпълнители/еднотипните разходи / разходи за организация и управление в него, по които има верифицирани разходи, извършени корекции в посочва намаление или възстановени суми, т.е. при ефект върху стойността на ДСДР, за който се попълва таблицата. В случай на пълно или частично покриване с допустими разходи на сертифицирано авансово плащане по държавна и минимална помощ, се посочва номера на искането за междинно/окончателно плащане, от което авансовото плащане е покрито с разходи
5 - попълват се номерата и датите (ДД/ММ/ГГГГ), на които са сключени договорите с изпълнители, като всеки договор следва да бъде изписан по идентичен начин във всеки от файловете към различните ДСДР. Номерът на договора с изпълнителя (ако е приложимо) се изписва без символ "№". Един договор трябва да е разписан на толкова реда, колкото е броят на ИП, в които има разходи, извършени корекции или възстановени суми по този договор
6 - попълват се наименованията на изпълнителите, като всеки изпълнител следва да бъде изписан по идентичен начин във всеки от файловете към различните ДСДР
7 - попълват се стойностите на всеки от договорите без ДДС
8 - попълва се размера на ДДС, който е достъпен за финансиране от БФП. За договорите, по които ДДС не е достъпен за финансиране разход, колоната не се попълва
9 - попълва се сумата по договора, която е достъпна за финансиране от публичен принос + собствен принос на бенефициента заместещ националното сфинансиране на страната-партньор
10 - попълва се сумата по договора, която ще бъде финансирана за сметка на допълнителен собствен принос, ако е предвидено такова финансиране
11 & 12 - попълват се разходите за договора с изпълнители/еднотипните разходи/ разходите за организация и управление, отчетени от бенефициента преди верифицирането им от първо ниво на контрол. В случай на покриване с допустими разходи на сертифицирано авансово плащане по държавна и минимална помощ, сумата с която се покрива аванса се въвежда със знак минус
13 & 14 - попълват се неверифицирани от първо ниво на контрол и/или от УО разходи във връзка с извършени финансови корекции (индивидуални корекции), ако има такива, за съответния договор/еднотипни разходи /разходи за организация и управление
15 & 16 - попълват се неверифицирани от първо ниво на контрол и/или от УО разходи във връзка с пририми, различни от извършени финансови корекции, ако има такива за съответния договор/еднотипни разходи /разходи за организация и управление
17 & 18 - не се попълват клетките / променят формулите
19 & 20 - попълват се препотвърдени/повторно включени от УО разходи, които на предходен етап СО не е одобрил за включване в Заявления за плащане към ЕК или е коригирал в Годишен счетоводен отчет, както и разходи първоначално включени в Заявление за плащане и намалени в следващ Доклад по сертификация от УО.
21 & 22 - попълва се информация за корекции, с които следва да се коригират верифицираните разходи в колони 17 и 18 (напр. случай при който едно искане за плащане е верифицирано от УО и на по-късен етап преди да бъде включено в доклад по сертификация се установява, че част или целият верифициран разход е недопустим за финансиране, при което се коригира преди да бъде декларирано към Сертификационния орган). В тези колони, също така, следва да се посочват с обратен знак и всички доверифицирани суми, които на предходен етап не са били текущо верифицирани от УО (напр. суми по финансови корекции, които текущо не са били верифицирани от УО, но в резултат от промяна/отпадане на финансовата корекция напр. след съдебно решение, УО следва да ги верифицира). Всяка сума следва да бъде посочена на отделен ред.
23 & 24 - попълва се информация за корекции, с които се намаляват сертифицирани ГСО разходи
25 & 26 - попълва се информация за корекции, с които се намаляват включени през текущата счетоводна година в Заявление за плащане към ЕК разходи
27 & 28 - не се попълват клетките / променят формулите
29 & 30 - информацията се отразява от Сертификационния орган. Попълва се информация за декларирани от УО с Доклад по сертификация разходи, които не са включени от СО в Заявление за плащане
31 & 32 - не се попълват клетките / променят формулите
33 & 34 - информацията се отразява от Сертификационния орган. Попълва се информация за включени от СО в Заявление за плащане към ЕК разходи, които не са сертифицирани с Годишен счетоводен отчет
35 & 36 - не се попълват клетките / променят формулите
37 - попълва се номер на ДС и ДРР съгласно коментар №1 от приложението 19 на Наредбата

Списък със съкращения:
ДСДР - Доклад по сертификация и декларация за допустимите разходи
ИП - Искане за плащане
ГСО - Годишен счетоводен отчет
ОП - Оперативна програма
ДДС - Данък добавена стойност
БФП - безвъзмездна финансова помощ
УО - Управляващ орган
СО - Сертификационен орган
ЕК - Европейска комисия
ИСУН - Информационна система за управление и наблюдение

§ 24. В Приложение № 7 към чл. 31, ал. 5 на ред „(Длъжност на ръководителя)“ думата „печат“ и запетаята преди нея се заличават.

§ 25. Създават се приложения № 16а – 16г:

„Приложение № 16а към чл. 49, ал. 2

Срок	Управляващ орган (УО)
До 15 ноември 2024 година	Предоставя проект на Окончателен доклад за изпълнението на оперативната програма/ програмата за ТГС на СО и ОО
До 25 януари 2025 година	Предоставя финален Окончателен доклад за изпълнението на оперативната програма/ програмата за ТГС на СО и ОО
До 15 февруари 2025 година	Изпращане на Окончателен доклад за изпълнение на оперативната програма/ програмата за ТГС чрез системата SFC 2014 на ЕК

